

සාම්ප්‍රදායික අධ්‍යාපනයේ ඔබ්බට: ප්‍රත්‍යස්ථිත කෘෂිකාර්මික පද්ධතීන් සම්බන්ධව විශ්වවිද්‍යාලයන්හි ශක්‍යතාවන් වර්ධනය

ලොව පුරා නිවර්තන කලාපීය සංවර්ධන ක්‍රියාවලීන්හි විවිධ සමාජ ආර්ථික සහ පාරිසරික සාධක මත පදනම් ව කෘෂි පාරිසරික පද්ධතීන් බලපෑම් සහගත භූමිකාවක් රඟ දක්වනු ලැබේ. නිවර්තන කෘෂිකාර්මික පද්ධතීන් සැලසුම් සහගත සහ සැලසුම් සහගත නොවන විවිධත්වයන් තුළින් හැඩ ගැසෙයි. මෙම ආකාර දෙකෙහි ම විවිධත්වයන් කෘෂිකාර්මික සහ ජෛවවිවිධත්වය අරභයා කෘෂිපාරිසරික පද්ධතීන්හි නිෂ්පාදකියන්, ස්ථාවරත්වය, කෘෂිපාලනය, පාංශු ක්‍රියාවලීන් සහ ජීවින්ගේ පැවැත්මට සැලකිය යුතු බලපෑමක් සිදු කරයි. කාර්මීකරණය, නාගරීකරණය, ජනගහන වර්ධනය, වෙළඳපොළ ආර්ථිකය සහ කාලගුණික වෙනස්වීම් නිවර්තන කෘෂිපාරිසරික පද්ධතීන්ට වන ප්‍රධාන තර්ජනයන් වේ. ශ්‍රී ලාංකික ආර්ථිකයෙහි මූලික ප්‍රධානත්වයක් උසුලන කෘෂිකර්මාන්තයට මෙලෙස සිදුවන තර්ජනයන් හේතුවෙන් ප්‍රාග්ධනයට වනුයේ සැලකිය යුතු පාඩුවකි. මෙම බත මුල්කරගත් ශ්‍රී ලාංකේය කෘෂිපාරිසරික පද්ධතියට ගංවතුර, නියඟයෙන් වැනි ස්වභාවික ආපදාවන්ගෙන් සිදුවන හානිය මහත් ය. මෙයට වාර්ෂිකව මුහුණ දීමට ශ්‍රී ලංකාවට සිදු වේ. මෙම සන්දර්භයෙහි දී මෙහි සමාජ, ආර්ථික අභියෝගයන් ආමන්ත්‍රණය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිපාරිසරික පද්ධතීන් උසස් අධ්‍යාපනය සමඟ සම්බන්ධවීම වැදගත් වේ.

මේ අනුව නිවර්තන කෘෂිපාරිසරික පද්ධතීන්හි ප්‍රත්‍යස්ථිතිය ගොඩනැගීම යන (BRITAE) ව්‍යාපෘතියෙහි ප්‍රධාන අරමුණවනුයේ ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිපාරිසරික පද්ධතීන්හි ප්‍රත්‍යස්ථිතිය වර්ධනයේ දී මුහුණපාන අභියෝගයන් ආමන්ත්‍රණයට තෝරාගත් උසස් අධ්‍යාපන ආයතනයන්හි පර්යේෂණ සහ නවෝත්පාදන ශක්‍යතාවන් වර්ධනය කිරීම ය. නිවර්තන කලාපයන්හි කෘෂිපාරිසරික ප්‍රත්‍යස්ථිතිය පිළිබඳ සන්දර්භයෙහි සැලකිය යුතු දැනුම් පරතරයක් පවතින අතර විශේෂයෙන් ම ශ්‍රී ලංකාව පර්යේෂණ සහ නවෝත්පාදන අතින් එම දැනුම් පරතරය පෙන්වනු ලබයි. මෙම ව්‍යාපෘතිය රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලය, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය, මොරටුව විශ්වවිද්‍යාලය, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය සහ සබරගමුව විශ්වවිද්‍යාලය යන ශ්‍රී ලාංකික විශ්වවිද්‍යාල පහ එකතුව සිදුකරන්නකි. එසේ ම හඩර්ස්ෆීල්ඩ් විශ්වවිද්‍යාලය, එක්සත් රාජධානිය, සෙන්ට්‍රල් ලැන්කෂයර්විශ්වවිද්‍යාලය, එක්සත් රාජධානිය, ටලින් තාක්ෂණික විශ්වවිද්‍යාලය, එස්තෝනියාව, විලිනස් ගෙඩ්මිනන්ස් තාක්ෂණික විශ්වවිද්‍යාලය, ලිතුවේනියාව යන යුරෝපීයානු විශ්වවිද්‍යාලයන් ද මෙම ව්‍යාපෘතියෙහි සාමාජිකයන් වේ. ඒ අනුව මෙම ශ්‍රී ලාංකික විශ්වවිද්‍යාල පහ සහ යුරෝපා සංගමයෙහි විශ්වවිද්‍යාල එකතුව ව්‍යාපෘති යෝජනාවලිය සකස් කළ අතර වඩාත් තරගකාරී සහ සම්භාවනාවට පත් අරමුදලක් වන එරාස්මස් ජලස් (ERAMUS +) උසස් අධ්‍යාපන - අන්තර් ජාතික ශක්‍යතා ගොඩනැගීම යන යුරෝපා සංගමයෙහි අධ්‍යාපන, ශ්‍රවණ, දෘශ්‍ය සහ සංස්කෘතික අධ්‍යක්ෂක ආයතනය මඟින් ප්‍රදානය කරන ලද අරමුදලට තේරී පත්වීමට හැකියාව ලබා ඇත. මෙම ව්‍යාපෘතිය 2020 සිට 2023 දක්වා අවුරුදු තුනක කාලයක් ක්‍රියාත්මක වේ.

අධ්‍යාපනයෙහි ගුණාත්මකභාවය සහ ගෝලීය වෙළඳපොළෙහි අවශ්‍යතාවන්ට අදාළ ව ශ්‍රී ලාංකික විශ්වවිද්‍යාලයන්හි ශක්‍යතාවන් වැඩිදියුණු කිරීමට මෙම ව්‍යාපෘතිය හරහා පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලාවකට හවුලේ විෂය නිර්දේශයන් සකසනු ලබයි. මෙමඟින් ආහාර සුරක්ෂිතතාව, කෘෂිපාරිසරික සංචාරක කාර්මාන්තය, කෘෂිකාර්මික නීති සහ ප්‍රතිපත්තීන්, කාලගුණික වෙනස්කම් වැනි මාතෘකාවන් සාකච්ඡා කරනු ලබයි. ඒ අනුව මෙමඟින් බලාපොරොත්තු වනුයේ කෘෂිපාරිසරික ප්‍රත්‍යස්ථිතියේ සිට ආපදාවන් දක්වා බැඳී තිබෙන අභියෝගයන් ආමන්ත්‍රණයට උසස් අධ්‍යාපන ආයතනයන්හි හැකියාවන් වර්ධනය කිරීම ය. එසේ ම දැනුම බෙදාගැනීම හරහා උතුරු සහ දකුණු ශාස්ත්‍රීය ජාලාවන් ඒකාබද්ධ කරමින් ජාත්‍යන්තර සහයෝගීත්වය ඇති කිරීම ද සිදු වේ. මෙම උසස් අධ්‍යාපන ආයතනයන් ශ්‍රී ලංකාවෙහි මෙමඟින් ප්‍රතිලාභ ලබන්නවුන් ලෙස ශිෂ්‍යයන්, ශාස්ත්‍රඥයන්, ශාස්ත්‍රීය නොවන අනෙකුත් සේවක මණ්ඩලය, ජාතික සහ කලාපීය නිලධාරීන්, ගොවියන්, රාජ්‍ය නිලධාරීන්, ජාත්‍යන්තර රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයන් හඳුනාගෙන ඇත.

ශ්‍රී ලාංකික විශ්වවිද්‍යාලයන් සමඟ යුරෝපා විශ්වවිද්‍යාලයන්හි අධ්‍යාපන පුහුණුවන් සම්බන්ධ කරන මෙම ව්‍යාපෘතිය ලාංකික සාම්ප්‍රදායික අධ්‍යාපනයෙන් ඔබ්බට යන්නකි. මෙම පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලාවෙහි ප්‍රධාන වශයෙන් බහුවිෂයික සහ අංශ කිහිපයක ධාරිතාවන් වර්ධනයට අවශ්‍ය අවස්ථාව සපයනු ලබයි.

මේ අනුව මෙම ව්‍යාපෘතිය කෘෂිපාරිසරික ප්‍රත්‍යාස්ථිතිය වර්ධනයට අවශ්‍ය පර්යේෂණ සහ නවෝත්පාදන ප්‍රවර්ධනය හරහා ප්‍රතිපත්ති සහ පුහුණුවන් සම්බන්ධව අර්ථාන්විත අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට බහුවිෂයික පර්යේෂණ කණ්ඩායම් යොදවා ගනියි.

තවදුරටත්, මෙම ව්‍යාපෘතිය හරහා නිර්මාණය කරනු ලබන **“Smart Agro-ecosystem Resilience (SAR)”** යන ඉගැන්වීම්, ඉගෙන ගැනීම් සහ සංවර්ධනය යන මධ්‍යස්ථානය ඉගැනුම් ආධාරක මාර්ගගතව ඉගැන්වීම් සිදුකරන ලබයි. මෙම මධ්‍යස්ථානය ශ්‍රී ලාංකේය ශිෂ්‍යන්ට විසියෝ පට අධාරයෙන් ඉගැන්වීම, Big data mining, වඩාත් විශ්වාසදායී විභාග පද්ධතියක් සහ අන්තර්ජාල ඉගැනුම් ආධාරක ද්‍රව්‍යයන් ලබා දෙයි. මෙම මධ්‍යස්ථානය නිර්මාණයෙහි ප්‍රධාන අරමුණ වනුයේ **“Massive Open Online Course (MOOCs)”** හඳුන්වා දීමට වේදිකාවක් නිර්මාණය කිරීම ය. මෙය විසිඑක් වන සියවසෙහි මාර්ගගත වේදිකාවන්හි ඉගැනුම් පාඨමාලාවන් ඉදිරිපත් කිරීමට නිර්මාණය කරන ලද්දකි. ව

එලෙස ම මෙම ව්‍යාපෘතිය හරහා විශ්වවිද්‍යාල පදනම් කරගත් අවකාශයක් නිර්මාණය කිරීම ද සිදු වේ. එමඟින් වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශනය, පර්යේෂණ සහ නවෝත්පාදන වාණිජකරණය කිරීම, සමාජ ආර්ථික හැකියාවන් වර්ධනය, ශිෂ්‍යයන් පුහුණු කිරීම සහ පූර්ව ලියාපදිංචි තක්සේරු වැඩසටහන් හඳුන්වා දීම සිදුකෙරේ. තව ද 2023 අවුරුද්දේ දී නිවර්තන කෘෂිපාරිසරික පද්ධතීන්හි ප්‍රත්‍යාස්ථිතිය ගොඩනැංවීම සම්බන්ධ ජාත්‍යන්තර සම්මන්ත්‍රණයක් සංවිධානය කිරීමට කටයුතු සූදනම්කර තිබේ. එහි දී කෘෂිපාරිසරික පද්ධතීන් සම්බන්ධ ව පර්යේෂණ කරන ලද පර්යේෂකයන්ගේ සොයා ගැනීම් ඉදිරිපත් කිරීමට ද ඉඩප්‍රස්ථාව සැලැස්.

අවසාන වශයෙන්, අනාගත කාලගුණික ආපදාවන්ට සූදානම්වීමට මෙන් ම විවිධ මාතෘකා යටතේ ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර සැලසුම් සහ ප්‍රතිපත්තීන් සම්බන්ධ ව දායකත්වය සැපයීම මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ සිදු වේ. එලෙස ම ලොව පුරා දැනුම සහ පර්යේෂණ මත පදනම්ව අධ්‍යනයන් සිදු කරන ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර ශිෂ්‍යන්, පුහුණුවේදීන්, ප්‍රතිපත්ති නිර්මාපකයන් මෙන් ම ශ්‍රාස්ත්‍රඥයන්ගේ ශක්‍යතාවන් වර්ධනය මෙම ව්‍යාපෘතිය මඟින් සිදු වේ.

BRITAE Project - <https://www.britae.lk>